

malokarpatské Vinobranie

Modra
2002 prílda

Slovenské vinohradníctvo v kontexte krajín EÚ

O rozhovor na aktuálnu tému sme požiadali fundovaného odborníka Dipl. Ing. Pavla Ďurišinu, výkonného riaditeľa Zväzu vinohradníkov Slovenska v Bratislave.

I Ako možno charakterizovať situáciu vo vinohradníctve na Slovensku?

Najväčší rozvoj vinohradníctva na Slovensku bol v 70.-tych rokoch min. storočia. Vo veľkom sa prebudovávali viniče, kľčovali sa, terasovali sa strmé plochy, zúrodňovali pôdy, vykonali sa pozemkové úpravy. V 80.-tych rokoch boli vinohrady prakticky prebudované a boli v najplodnejšom štádiu. V tom čase bola priemerná úroda okolo 60 metrákov po hektári, spracovávali sa veľké množstvá hrozna. Vinohradníci pestovali hrozno a predávali ho vinárskym závozom. Bolo málo poľnohospodárskych podnikov, ktoré vyrábali hrozno i víno. V r. 1989 sa udiali veci, ktoré vinohradníctvu neprospešeli. Za bývalej „veľkej republiky“ sa začalo dovážať víno zo

zahraničia a bez cla. Štáty, ktoré majú prebytok menej kvalitných, tzv. stolových vín ich predávali v cisternách, sudoch a ich ceny sa pohybovali od 5-6 do 10-12,- Sk. Štát samozrejme takýmto výrobcom (Taliansi, Španieli, Maďari...) pomáhal dotáciami, čo sa robí i u nás. V tom čase prestali mať Česi záujem o naše vína, pretože od spomínaných zahraničných výrobcov kupovali víno lacnejšie, ale bez colnej ochrany. Prestal byť záujem vinárskych podnikov o naše hrozno, keďže nemohli predávať víno, ktoré mali na sklade. Enormne sa zvyšovali všetky vstupy do výroby: chemické prípravky, technika, energia... Ceny sa zvyšovali 5 – 7 krát, pričom cena hrozna sa zdvihla len veľmi málo. Všetko toto vplývalo na to, že prestal byť záujem o hrozno a víno.

Ostalo len málo podnikateľov, ktorí zostali verní vinárskej výrobe. Pracovali a prežili aj tým, že napr. prenajímali zariadenia a budovy. Bolo ich však málo a stalo sa, že z 35 tisíc ha nám ostalo len 17 tisíc. Z nich tiež veľká časť nie je v takom stave, ako by bolo žiaduce. V posledných 5 rokoch sa však situácia mení. Viniče dostali do rúk ľudia, ktorí majú o ne úprimný záujem. Vysádzajú vinohrady a starajú sa o ne. Začína sa prejavovať zlepšenie i keď veľmi pomaly. Vinohradníctvo na Slovensku prežilo veľký regres a je na nás, aby sme ho zachránili.

I Čo nás čaká pri vstupe do EÚ v oblasti vinohradníctva a vinárstva?

Pri vstupe do EÚ platia určité pravidlá. I Slovensko je povinné ich dodržať. Predovšetkým musí byť jasne definované, koľko vinohradov štát má, teda musí byť vykonaná tzv. regis-

trácia vinohradov. Tá bude podkladom na výmere viníc toho - ktorého štátu, ktorý má záujem dostať sa do EÚ. Predpisy EÚ hovoria, že je možné vysadiť vinič tam, kde ešte do 8 rokov pred vstupom, boli vinohrady. Pracovníci nášho zväzu, ktorí realizujú rozhovory v Bruseli, dohodli s EÚ, že na Slovensku bude 22 227 ha vinohradov. My ich môžeme mať vtedy, keď ich budeme mať de facto, nielen de jure. De facto bude vtedy, keď sa ukončí registrácia. V pravidlách EÚ je deklarované, že registrovať sa bude každý vinič nad 10 árov. My by sme chceli dosiahnuť, aby sa registrovali vinohrady nad 5 árov. Na Slovensku je totiž veľa vinohradov, ktoré majú okolo 5 árov. Osoba, ktorá chce vysádzať vinohrad tam, kde do 8 rokov pred vstupom nebol, musí mať špeciálne povolenie od Ministerstva poľnohospodárstva. (pokrač. na str. VI.)

Vinobranie bývalo veľmi okázalé, pretože v ten deň sa pýšilo celé mesto tým, čo malo najlepšie. Všetci obyvatelia sa odoberali do vinohradov, ktoré splývali na svahoch až k múrom mesta. Vinobranie bolo prvou slávnosťou vinohradníkov. Predchádzalo mu postavenie „brána“ – totiž vyhlášky alebo zelenej háječky, upevnenej na vysokej tyči, ktorá sa umiestnila na pokraji vinohradov na dôkaz, že hrozno už mäkne. Od tej doby nesmel už nikto do vinohradov vstúpiť, len starci a tehotné ženy. Tí si smeli dokonca utrhnúť aj hrozna, najviac však tri strapce. Stopky museli zahrať pod ker a na kolík podpierať ker položiť groš. Samotnú slávnosť vinobrania začali

mestskí hajdúsi salvou z 9 mestských mažiarov. Po nich vypálili tri rany z veľkých mažiarov,

Z histórie vinobrania

načo sa rozozvučal zvon na chráme. Len čo sa ozvalo zvonenie, pohol sa od mestského domu mohutný sprievod k vinohradom. V prvých vozoch sa viezli starosta, župan, mestská rada a hostia. Okolo vozov išli hajdúsi na koňoch a bergmajstri. Za sprievodu, ktorý uzatváral predseda vinohradníkov, zneli ustavične zvonče-

ky a piesne. Len čo sa sprievod objavil na okraji mesta, zazneli z vinohradov mohutné fanfáry rohov. Keď sprievod došiel na určené miesto, privítal všetkých

najstarší vinohradník menom všetkých pestovateľov vína. Potom bola už len radosť a pieseň a hody trvajúce niekoľko dní...

text a foto:

Jana KUČTOVÁ

